

Dramatització, valors i aprenentatge d'una llengua estrangera*

Maria Vilanova Vila-Abadal**

L'aplicació de tècniques dramàtiques a l'ensenyament d'una llengua estrangera

La utilització del *drama* com a mitjà d'aprenentatge és cada vegada més habitual en els contextos educatius, tant a les escoles primàries, instituts de secundària i escoles oficials d'idiomes com a les universitats, acadèmies o altres centres educatius. Una pedagogia activa, basada en la comunicació i reflexió, demana metodologies que li permetin fer uns processos d'aprenentatge significatius i reflexius i el *drama* li ofereix aquesta possibilitat.

En el cas de l'aprenentatge de la llengua, el drama engloba les quatre habilitats lingüístiques i toca tots els àmbits de l'ensenyament de la llengua. Maley i Duff (1988) ens recorden que la majoria de les habilitats que necessitem quan parlem una llengua estrangera són les que reben menys atenció en els llibres *tradicionals*: *capacitat d'adaptació* (a l'interlocutor); *capacitat de reacció*; *identificació del to*; *intuïció*; *anticipació*, és a dir, *adequació* a un context, a un interlocutor, a una situació. El drama, en canvi, intenta col·locar el llenguatge dintre d'un context emocional, i treballa la parla i l'acció; el llenguatge de la vida quotidiana. Està molt bé que siguem capaços de dir, per exemple, a la classe d'anglès: «*Had we not seen them, they would not have done it*»; però les paraules són buides si no sabem *qui* són ells ni *per què* ho diuen.

Creiem que és important ensenyar als alumnes la llengua des d'un angle diferent. Ensenyar-los que vagin més enllà de les paraules i arribin fins

* Aquest article forma part d'un projecte d'investigació que s'ha desenvolupat gràcies a la llicència concedida pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (DOGC núm.: 2622 de 20.04.1998).

** Maria Vilanova és professora del Dept. de Didàctica de la Llengua i la Literatura de la Universitat de Barcelona.

Adreça professional: Dept. de Didàctica de la Llengua i la Literatura. Universitat de Barcelona. Campus Vall d'Hebron. Pg. de la Vall d'Hebron, 171. 08035 Barcelona. Telèfon: 93 403 44 77.

a les accions que es realitzen amb aquestes paraules, a descobrir els models de comportament que s'amaguen darrera els llenguatges (funcions com *persuading*, *agreeing*, *accepting*, per exemple). Per poder fer-ho han de ser conscients de la *situació en la seva totalitat*, no només del lloc on passa, sinó també quin paper representen, com se senten, com es comporten, què saben, etc., i la utilització de tècniques dramàtiques ajuda a aconseguir-ho.

El llenguatge i els valors

El llenguatge és un instrument de comunicació humana que ens permet relacionar el món interior i el món exterior, amb les restriccions que comporten les diferents percepcions que cadascú té de l'entorn i de si mateix. Tusón creu que una llengua, —qualsevol de la gran quantitat de llengües que s'estenen pel món—, és un instrument simbòlic mitjançant el qual organitzem el nostre entorn. I al mateix temps, aquesta comunicació és l'instrument que ens permet conèixer com els nostres coetanis concebeixen el món, com el concebien els nostres avantpassats, i ens permet expressar i deixar constància de com l'entendem nosaltres.

Segons Carme i Maria Aymerich (1983) el món del llenguatge, en el nostre medi cultural, té tres cares que en són una de sola, dit altrament, tres expressions d'un mateix rostre: *parlar* —amb tots els llenguatges humans possibles—, *llegir* —tots els missatges de la mena que siguin—, i *escriure* —amb tots els grafismes entenedors.

Però, com aprenem a *parlar*, com aprenem a *emprar la paraula*? El llenguatge és el que ens distingeix de les altres espècies; la capacitat de raonar, de transmetre pensaments a través de les paraules es troba únicament en l'espècie humana i l'habilitat d'aprendre el *llenguatge* és un dels aspectes més fascinants del desenvolupament humà. L'adquisició i la transmissió de valors (tant morals com socials) intrínsecs en la comunicació humana és, per tant, una de les característiques de la llengua. La interrelació que s'esdevé (individualment i col·lectiva), la identificació personal, social i cultural amb el grup a què es pertany, el desenvolupament de les actituds i el creixement personal que es fa amb l'adquisició i la pràctica d'una llengua és una part fonamental del procés d'aprenentatge i cal que integrem tots aquests continguts a la nostra docència quotidiana.

El procés d'aprenentatge d'un idioma no es podrà considerar complet, si no té com a objectiu la contextualització d'aquesta llengua i l'assoliment, no solament dels continguts de procediments i el domini de les habilitats

lingüístiques: sinó també d'aquests valors que relacionen la llengua amb el seu àmbit social i cultural, i que són una eina indispensable per al desenvolupament i creixement personal i col·lectiu.

Enfocament metodològic per a la transmissió dels valors a la classe de llengua estrangera

No n'hi ha prou de saber pronunciar correctament un mot, sinó que hem de poder emprar-lo amb l'exactitud que cada emplaçament i situació requereix. Serrano (1993) ens recorda les paraules de Sapir i Whorf quan parlen de la llengua i diuen: «La llengua que és un producte social, com a sistema per mitjà del qualensem; configura la nostra visió del món. Veiem el món amb els ulls de la nostra llengua. A les diferents llengües els correspon visions distintes del món, és a dir maneres diferents de pensar». És per això que cal haver desenvolupat unes actituds que tinguin en compte que la funció de la llengua va més enllà de l'intercanvi verbal. I per aconseguir-ho s'hauran de treballar els valors actitudinals que afavoreixin el nostre creixement personal i social, i que ens reafirmin com a individus i com a membres d'un col·lectiu i que ens ajudin a valorar la comunicació interpersonal que suposa l'aprenentatge d'una llengua.

També caldrà valorar la diversitat cultural que ens ofereix aquest aprenentatge, tot prenent consciència del fet que podem realitzar-lo a partir de la nostra pròpia identitat. Tot això, al mateix temps que treballarem la creativitat, la imaginació i l'expressivitat i ens responsabilitzarem del nostre treball per tal de descobrir les nostres pròpies capacitats i les dels altres; la qual cosa ens portarà a valorar l'autoestima, a superar l'ansietat davant de noves experiències i a tenir una actitud receptiva i de desinhibició davant de la interacció comunicativa.

Incidència del drama en l'aprenentatge d'una llengua estrangera

Per tot el que acabem d'esmentar, caldrà buscar i emprar les estratègies metodològiques que propiciïn els processos d'aprenentatge que millor puguin transmetre aquests continguts. Una de les metodologies que ens pot ajudar a assolir els nostres objectius és el *drama*. Patrick Verriour

(1994) ens menciona les dimensions de les àrees on s'esdevé aquest aprenentatge quan s'utilitzen tècniques dramàtiques i podem veure que coincideixen amb les necessitats que es presenten a la classe de llengua estrangera:

1. La dimensió intel·lectual que implica la comprensió per part dels alumnes, de diferents temes o conceptes que són presents en un context dramàtic. I que també implica poder discernir i consegüentment aplicar els seus coneixements a diferents camps i situacions.
2. La dimensió emocional que, juntament amb els sentiments personals, les actituds, els valors i les creences, constitueixen un dels elements crucials del *drama*.
3. La dimensió social que creiem inherent a la naturalesa col·laborativa de la mateixa tasca que es proposi.
4. La dimensió estètica del drama que permet «modelar» la tasca encomanada, perquè els alumnes puguin experimentar un sentiment d'acompliment i satisfacció en la representació dramàtica de les seves idees.
5. La dimensió lingüística és *el centre del drama*. Segons Brian Way (1968) la parla té les seves arrels en l'essència de la personalitat, per a l'individu, per a la família, per a la comunitat; per a les regions, per a les nacions. També Richard Courtney (1989) ens comenta que l'acció dramàtica és la base de l'adquisició de la llengua.

Drama com a mitjà d'aprenentatge: característiques del fet dramàtic

De totes les característiques que ofereix el fet dramàtic, destacaríem les que propicien un bon aprenentatge en qualsevol àrea de coneixement i que en són cinc:

1. *Incorporació a situacions actives de presa d'actituds*

En la nostra vida quotidiana estem prenent actituds contínuament. És una orientació de la personalitat en un sentit concret, per tal de respondre al medi, segons un model individual de conducta i sentiments. Per exem-

ple, podem no tenir habilitats per a *interpretar* (amb gests, paraules, tons, moviments, etc.) un personatge concret, com podria ser un soldat que reacciona contra la brutalitat; però som perfectament capaços d'engegar els mecanismes adients per tal d'orientar la nostra personalitat (aspectes cognoscitius i emocions) i de *posar-nos en lloc de l'altre*, per tal de respondre com a soldat en la mateixa circumstància.

En tota presa d'actituds, hi ha un mínim de representació, natural i improvisada, que dóna forma i amplia el missatge estètic. Això no obstant, sempre fem *la presa d'actituds* abans que la *representació*.

David Best (1997) puntualitza que existeixen dues aproximacions diferents al món de les arts; l'una demana un deslligament actitudinal i l'altra, per contra, exigeix un involucrament actitudinal, i, per tant demana una presa d'actitud. Els conceptes de *racionalitat* i de *sentiment*, són i han de ser complementaris en les actuacions dels humans, en la seva vida quotidiana i en les seves expressions artístiques.

Naturalment, hi ha diferències i similituds entre els sentiments emocionals que experimentem en la nostra vida de cada dia i els que podem experimentar en una situació *dramàtica*. Està clar que no saltarem a l'escenari per evitar que la Julieta se suïcidi, com podríem fer-ho a la vida real; però, generalment la resposta emocional que tenim en una situació *dramàtica* (com espectadors o com a actors) és la mateixa que podríem tenir en una situació real. Si partim, doncs, d'aquesta premissa, podem afirmar que quan *eduquem els sentiments* a través del *drama*, estem educant el món emocional dels nostres alumnes, perquè se'n puguin sortir en la seva vida diària. Un dels grans valors que té l'aplicació del drama a l'educació és que totes les qüestions que planteja i les emocions i sentiments que hi estan involucrats, poden afectar profundament les actituds que es poden prendre davant de la vida en general.

2. *Desenvolupament de l'acció obeint les lleis naturals del medi*

El medi, com a realitat immediata dels participants, tindrà un valor rellevant en el procés d'aprenentatge a través del *drama*. Primerament, aquest medi serà el grup amb les seves diferents personalitats, que poden generar afinitats i tensions.

Són també medi els interessos i exigències que condicionen la vida privada de cadascun dels individus del grup.

Les característiques del lloc on s'esdevé l'experiència dramàtica i les característiques d'aquesta experiència, també conformen el medi: classe, pati, carrer, en la foscor, amb música de fons, en silenci, etc.

L'activitat dramàtica de grups de qualsevol edat i característiques, esdevé mancada de sentit si es basteix sobre un medi artificial, si es talla la

possibilitat que fa del drama un element significatiu en la vida de cada dia, tal com ens diu McNaughton (1998).

El paper de l'ensenyant és clau perquè s'aprofitin al màxim els elements dramàtics que el medi ens ofereix. Partint sempre de l'experiència i les aportacions dels participants, el professor podrà conduir la sessió cap a on cregui que el resultat pot ser més significatiu per al grup i en el moment en què s'ha de produir.

Quan es dramatitza, l'alumne s'allunya del seu *jo* habitual per representar altres personatges i intenta, des d'aquests rols, veure el món per poder-lo conèixer i conèixer-se. Quan es juga a *fer teatre* es crea un temps i un espai particular.

3. *Descoberta d'actituds al mateix moment*

El drama pot ajudar a fer aquesta descoberta, si tenim en compte que cadascun de nosaltres viu un reguitzell d'experiències. Algunes són vagues perquè parem l'atenció en moltes coses diferents. Si revisem, però, totes les imatges que hem vist, repetim les frases que hem dit i imitem els moviments, el significat de les experiències reviu en nosaltres i fa que ens posicionem seguint les nostres pròpies vivències.

La capacitat que tenim d'improvisar ens posa a prova cada dia, en diu Janssens (1997), ja que la realitat corregeix contínuament els nostres plans. Aquesta capacitat d'improvisació ens entrena a ser més flexibles i a adquirir una major habilitat per adaptar-nos a les situacions. Això fa que prenguem actituds que eviten que perdem la nostra individualitat i que puguem respondre adequadament a través del nostre poder d'imaginació i empatia.

El *joc de rols* representa un exercici de *descentrament*. En aquest joc, la posició de l'individu davant el món que l'envolta es modifica substancialment; i la cooperació amb els altres juntament amb la interacció entre els diferents rols, són un element important per tal d'alliberar l'*egocentrisme* i poder prendre un posicionament diferent del propi. Aquesta activitat implica un exercici intel·lectual que fa que l'individu s'hagi d'adaptar instantàniament a la situació que es planteja, i hagi de superar el seu propi punt de vista *egocèntric* tot prenent noves actituds.

4. *Activitat de l'individu en grup*

Les situacions dramàtiques fan referència a les associacions i conflictes de les persones en la seva vida personal: pública i privada; religiosa, moral i política.

Quan els individus es deixen portar cap al joc dramàtic, les seves idees creatives, les seves actituds i les seves preocupacions envers el que

implica el *rol* que prenen, poden fluir lliurement. Es comença un treball d'interiorització que provoca una interrelació de sentiments i pensaments empàtics entre els membres del grup.

Cadascun dels individus que componen el grup hi arriben amb el seu bagatge social i familiar i amb els seus prejudicis. La incorporació d'aquests prejudicis al fet dramàtic és especialment enriquidor, i pot ajudar a definir i estar preparat a canviar les característiques essencials de la situació i del propi personatge per influència dels altres. En el drama, les idees i els sentiments, fan referència a experiències subjectives i permeten il·luminar i comprendre les experiències dels altres.

És molt important que no es considerin negativament totes les experiències diferencials que puguin aportar els membres d'un grup. És precisament aquesta diversitat, que Barret (1995) ens diu que és una de les fonts més riques i variades d'un aprenentatge viu i significatiu: s'ha d'aprendre a respectar-se un mateix i a respectar l'altre.

Les actituds d'un individu respecte al grup no s'atenuen en la dramatització, sinó que s'incrementen per expressar-se amb més llibertat.

També dintre del grup s'ha de tenir en compte els membres que, en un moment donat, fan de públic. Aquesta és una de les característiques del drama, com a manifestació artística, i que difereix de la pintura o l'escultura, on només amb una persona que miri ja n'hi ha prou. El públic, però, és un requisit en qualsevol manifestació teatral. I malgrat, que aquí, no ens referim al drama com a espectacle, sí que és cert que en qualsevol improvisació o exercici que fem a classe, la majoria de les vegades tenim una audiència (la resta dels alumnes), que miren, reaccionen i es formen una opinió del que ha anat *esdevenint*. La interacció entre els membres del grup que fan d'espectadors, és una altra característica del fet dramàtic que haurem de treballar des del punt de vista educatiu i d'aprenentatge.

5. Proposta d'una suspensió voluntària de la incredulitat

La dramatització permet a l'individu interpretar el que més li agrada i poder gaudir de l'experiència. El poder de seducció i d'autoseducció del teatre ens dona l'oportunitat de ser conscients dels *perills seductors* que ens envolten i, per tant, poder-los combatre i superar a través de la dramatització. D'aquí la incidència del drama en tractaments terapèutics (psicodrama, psicoanàlisi...) on es demana que l'individu afronti situacions i conductes des de la *mentida creïble* que proporciona l'assumpció d'un rol.

S'empra la *dramatització* com una manera d'estructurar el que és imaginari. Les imatges sorgeixen de l'individu, del grup i de les situacions, i posteriorment s'organitzen en forma de temes, històries, narracions, diàlegs i papers. S'estableix la tensió dramàtica i un conflicte i s'improvisa el diàleg.

L'activitat és posa al servei de la persona. Se centra en els interessos i en les possibilitats dels que actuen, i els objectius principals són trobar una manera d'expressar-se, de comunicar-se, d'inventar i de créure. Mitjançant l'acció, l'alumne descobreix el que és i el que vol, tot recreant la realitat i ampliant la seva experiència. És un mitjà d'exploració interior i de comunicació al servei del desenvolupament individual i social. Segons Janer Manilla (1990) la dramatització obre els camins de l'equilibri, de l'autodescobrimient i de l'autoalliberament en el context d'una activitat col·lectiva.

Quan fem una acció dramàtica no pretenem elaborar un muntatge teatral acabat, sinó donar l'oportunitat d'interrompre la realitat quotidiana per poder provar les realitats d'altres personatges i poder mirar la vida des d'un altre angle. Juguem a descobrir-nos nosaltres mateixos i a ser diferents.

Transmissió dels valors en l'aprenentatge d'una llengua estrangera a través de tècniques dramàtiques

Podem dir, que per les característiques del fet dramàtic que acabem de mencionar, el *drama* intenta col·locar el context emocional, tan sovint oblidat, dintre del llenguatge. Amb el drama, doncs, s'aprèn vocabulari i estructures gramàtiques, —que naturalment, s'aniran introduint segons les necessitats dels diferents grups i nivells—, permetent que la producció oral i escrita es pugui fer en una situació *significativa*, on la creativitat, la imaginació i l'espontaneïtat són elements essencials per a l'aprenentatge que proposem.

Podem dir que *l'objectiu principal de l'aprenentatge d'una llengua és comunicar-se i el teatre és un acte de comunicació*. Segons D. Heathcote, experta britànica en *Drama in Education*, *la comunicació és el centre de l'educació* i, per tant, *llengua, teatre (drama) i educació* es troben estretament relacionats.

Com i quan es transmeten els valors

Quins continguts de valors treballem a la classe de llengua estrangera a través de tècniques dramàtiques, i com i quan ho fem? Podem dir que

quan es crea una atmosfera on la parla (comunicació) és la norma i on es tenen en compte les aportacions dels alumnes, s'està valorant la comunicació interpersonal; s'afavoreix l'actitud de desinhibició, una actitud receptiva que fa que hom vulgui expressar un pensament original i personal amb exactitud i adequació. Al mateix temps, quan es valoren les aportacions dels participants, es treballen les actituds que afavoreixen l'èxit en l'aprenentatge i el creixement personal i social; s'incentiva la creativitat, la imaginació, les ganes d'experimentar, es confereix confiança en les pròpies capacitats i es reafirma l'autoestima.

Quan es dona suport al treball que s'està duent a terme i s'elabora el que els participants creen, i es demana que es desenvolupin les aportacions que, malgrat que potser no siguin les més apropiades, no es volen rebutjar, s'està valorant l'aprenentatge d'una llengua com a eina de desenvolupament personal: es pren consciència del procés d'aprenentatge que es fa quan s'aprèn una llengua estrangera com a vehicle d'expressió artística i cultural; es valora l'autoestima, la superació de l'ansietat davant de noves experiències i es descobreix l'interès intrínsec inclòs en les diferents tasques.

Quan es treballa el *role-play* tot buscant diferents estils de llenguatge, es treballen les actituds que afavoreixen la comunicació interpersonal, la curiositat envers altres realitats i el desenvolupament de la imaginació i la creativitat.

Quan es busca informació i s'ensenya a investigar per tal que els alumnes ampliiïn els seus coneixements des de la seva realitat, podem treballar el respecte per la pluralitat cultural i valorar la pròpia identitat tot acceptant l'alteralitat i la diferència, desenvolupant l'esperit crític i valorant l'enriquiment personal que suposa la relació amb persones que pertanyen a altres cultures. També treballem l'actitud positiva per adquirir autonomia en l'aprenentatge o la valoració de l'experiència d'aprendre.

Quan el professor corregeix o remodela el llenguatge de manera que els participants no se sentin dolguts o frustrats pels seus errors, s'està treballant la confiança en les pròpies capacitats, superació de l'ansietat davant noves experiències, valoració de l'autoestima; es pren consciència del procés d'aprenentatge d'una llengua estrangera i de la importància de la forma en la interacció i del contingut de la interacció.

Quan es basteixen les situacions on hi ha expressió oral juntament amb llenguatges no verbals (gesticulació, mímica, etc.) s'està valorant la llengua com a vehicle d'expressió artística i cultural; hi ha un interès per experimentar valorant la imaginació i la creativitat.

Quan es fan tasques d'expressió i comprensió escrita que sorgeixen de situacions dramàtiques i que augmenten la capacitat de comprensió dels alumnes, es pot valorar la comunicació interpersonal, el respecte per la

pluralitat i valorar la pròpia identitat; també es valora el procés d'aprenentatge d'una llengua estrangera i es pren una actitud que afavoreix l'èxit en l'aprenentatge i el creixement personal i social.

Tal com Tom Stabler (1979) destaca: el drama ofereix la possibilitat de síntesi entre llenguatge, sentiment i pensament. La qual cosa pot enriquir el món interior de l'individu i augmentar la seva consciència i comprensió del món exterior, i alhora li dóna les eines i la confiança per poder-s'hi desenvolupar.

Com diu Cervera (1990) si tenim en compte que dramatitzar significa fer drama, i que drama etimològicament equival a «acció» la dramatització serà l'operació que propicia l'estructuració i manifestació per l'acció mateixa. L'activitat dramàtica es posa al servei de l'individu, que és l'objecte del seu propi aprenentatge.

També Joan Castells (2000) ens comenta que el nen entra en contacte amb la representació des que inicia el procés d'aprenentatge del llenguatge. Constantment el joc es basa en l'assimilació de diversos personatges i el nen els incorpora amb una autèntica credibilitat d'acord amb l'argument de cada joc.

Una estratègia metodològica significativa i integradora

Per acabar, voldríem fer notar que quan proposem tècniques dramàtiques com a estratègies metodològiques per a l'assoliment de valors a la classe de llengua estrangera, respon plenament als plantejaments fets per una pedagogia activa on no es pressuposa una actitud ni estàtica ni passiva de l'alumne, sinó, tot al contrari, dinàmica i activa. I si, d'una banda, faciliten la relació i intercomunicació, de l'altra també indueixen a la reflexió. És a dir, que estan orientades en la doble dimensió constitutiva de tota persona: vers aquella que aprofundeix la seva realitat interior i la fa entitat única i irrepetible; i aquella altra que la constitueix en ésser social, cosa que també li és imprescindible per ser realment persona.

Ens trobem, doncs amb una metodologia que s'adequa especialment bé a la idea bàsica de què parteix tota veritable pedagogia, és a dir, que la persona constitueix un tot unitari i s'ha de tractar de forma global.

Una altra característica, íntimament lligada a l'anterior, que avala aquesta metodologia, és la seva naturalitat, ja que el fet de «representació» o «drama», en què es basa, és omnipresent i espontani en la vida social. En efecte, el trobem des dels jocs dels infants, en què la «representa-

tació» ocupa un protagonisme indiscutible, fins als actes protocol·laris més solemnes i seriosos de la vida adulta. I la seva importància se'ns fa més evident, quan pensem que per als infants jugar és una activitat vital imprescindible per al seu desenvolupament psicomotor; i que per als adults les relacions socials ho són per al seu procedir com a persones.

També ho avala el fet que la imaginació creativa pren molt sovint l'aspecte d'imaginació dramàtica. I sens dubte és per això que el drama és usat per moltes altres disciplines de la realitat social, com les psicoterapèutiques, artístiques, empresarials, etc.

És molt important que recordem com és d'indicada aquesta metodologia de cara a aconseguir uns dels objectius primordials de tota educació: la transmissió de valors. Només hi ha veritable transmissió de valors, si els subjectes a qui són transmesos els interioritzen. I el drama conté elements que faciliten especialment aquesta interiorització, com és ara una persona de referència (que pot tenir una influència molt particular), la intervenció dels sentits (molt especialment l'audició i la visió), la intervenció dels sentiments, l'emoció, etc.

Comunicar tots aquests valors, a la classe de llengua estrangera, significa poder-los transmetre a través de la comunicació que ens permet establir l'idioma que estem estudiant. Per això, les tècniques dramàtiques que fomenten totes les habilitats lingüístiques, —molt especialment les habilitats interactives (conversar i comunicar-se)— i que tenen cura de la pronunciació, entonació, missatge que es vol transmetre, fer entendre i entendre els altres de manera significativa, són un recurs metodològic molt útil en l'ensenyament i l'aprenentatge d'una llengua estrangera.

Pel que fa a la facilitat de posar la metodologia en pràctica, cal recordar que quasi només depèn de la capacitat imaginativa del professor i un espai buit; i que els diversos exemples de possibilitats que hem aportat són un petit mostrari de la infinitat que n'hi ha.

Per tant, podem dir que la dramatització, que és present en tots els estadis de la vida de l'individu i que inclou el llenguatge verbal com a part essencial, esdevé una eina important per a l'adquisició d'un nou idioma, i molt especialment dels continguts de valors inherents en aquest aprenentatge.

Referències bibliogràfiques

- AYMERICH, C. i M.: «De l'expressió oral a la redacció», a *Butlletí de Mestres*. Dept. d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, 08-09/1983, pp. 5-8.

- BARRET, G.: «La situación en expresión didáctica y en educación», a *Recherche en Expression*. Quebec, 1995, contraportada.
- BEST, D.: «What kind of understanding is drama?», ponència presentada a *International Conference: Researching Drama and Theatre in Education*. Exeter University, 08/04-12/04 de 1997.
- CASTELLS, J.: «Com ensenyar teatre a l'aula de literatura»; ponència presentada a *Col·loquis a l'Ateneu Barcelonès*. Barcelona, 02/02/2000.
- CERVERA, J.: *Teoría de la literatura infantil*. Bilbao: Universidad de Deusto, 1990, p. 138.
- COURTNEY, R.: *Play, Drama & Thought*. Toronto: Simon & Pierre, 1989, p. 4.
- HEATHCOTE, D. i BOLTON, G.: *Drama for learning*. Heinemann 1994.
- JANER MANILA, G.: *Fuentes orales y educación*. Barcelona: Pirene, 1990, p. 103.
- JANSSENS, L.: «The Homo Ludens and the Craft of Drama», ponència presentada a *International Conference: Researching Drama and Theatre in Education*. Exeter University, 08/04-12/04 de 1997.
- MALEY, A. i DUFF, A.: *Drama Techniques in Language Learning*. Cambridge University Press, 1988, p. 7.
- McNAUGHTON, M. J.: «Inquiry learning through Drama with Young Children», a *Drama Magazine*. Londres, vol. 6, núm. 1, 1998, pp. 10-16.
- SERRANO, S.: *Comunicació, Societat i Llenguatge*. Barcelona: Empúries, 1993, p. 115.
- STABLER, T.: *Drama in Primary School*. Londres: McMillan, 1979, p. 34.
- VERRIOUR, P.: *In Role. Teaching and Learning Dramatically*. Ontario: Pippin Publishing, 1994, pp. 10-14.
- WAY, B.: *Development through Drama*. Londres: Longmans, 1968, p. 42.

Paraules clau

Teatre

Dramatització

Comunicació

Educació en valors

Aprenentatge d'una llengua estrangera

Abstracts

Una pedagogía activa, basada en la comunicación y reflexión, pide metodologías que le permitan hacer unos procesos de aprendizaje significativos. El Drama o Dramatización ofrece la posibilidad de utilizar, en el aula, unas estrategias basadas en la comunicación que ayudan al desarrollo del aprendizaje de cualquier asignatura, pero muy especialmente el de una lengua (ya sea materna o extranjera) donde la interacción y el entendimiento son objetivos primordiales. Mediante técnicas dramáticas podremos, pues, trabajar tanto los contenidos de procedimientos incluidos en el currículum de nuestras escuelas, como los contenidos de valores, normas y actitudes inherentes en el aprendizaje y uso de una lengua. Estos valores, a pesar de estar presentes en las programaciones, muy a menudo —demasiado quizás— se quedan en el olvido.

Une pédagogie active, basée sur la communication et la réflexion, exige des méthodologies qui lui permettent de réaliser des processus d'apprentissage significatifs. Le Théâtre ou l'Art Dramatique offre la possibilité d'utiliser, dans la salle de classe, des stratégies basées sur la communication qui aident au développement de l'apprentissage de n'importe quelle matière, mais tout particulièrement celle de la langue (qu'elle soit maternelle ou étrangère), où l'interaction et la compréhension sont des objectifs primordiaux. Par le biais de techniques dramatiques modernes, nous pourrions donc travailler aussi bien les contenus de procédure inclus dans le programme de nos écoles que les contenus de valeurs, normes et attitudes inhérentes à l'apprentissage et l'usage de la langue. Ces valeurs, bien qu'elles soient présentes dans les programmes, restent très souvent —peut-être trop— dans l'oubli.

Active education, based on communication and reflection, requires methods which enable it to develop meaningful teaching processes. Drama or Dramatization offers the possibility of using communicative strategies in the classroom that can help develop the teaching of any subject but are especially relevant to languages (whether first or foreign), where interaction and understanding are fundamental aims. Dramatic techniques can be used for working with both the formal content of the school curriculum and those values, rules and attitudes inherent to the learning and use of a language. Despite the fact that these values often form part —perhaps too great a part— of teaching plans, they are often overlooked.